

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra MIT FRISPROG OG 'DE SAAREDE HJERTER'

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 299.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig08val-shoot-idm139746844942064/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

MIT FRISPROG OG „DE SAAREDE HJERTER“.

Som Svar paa Grundtvigs »Frisprog« og andre Angreb, særlig i »Nordisk Kirke-Tidende«, skrev Biskop Mynster i Marts 1840 nogle »Oplysninger angaaende Udkastet til en Alterbog osv.«, hvor han afvejede Grundtvig meget skarpt. Samtidig modtog han Adresser fra mange Præster i Landets forskellige Egne, der priste hans Arbejde. Men trods denne Tilslutning lykkedes det ham ikke at føre sit Udkast igennem. Den nedsatte Kommission, hvori Bispen selv var Formand, gennemarbejdede Forslaget uden at gøre store Ændringer deri, og Kancelliet fremmede Sagen med megen Hurtighed, men det hele strandede paa, at Kong Christian den Ottende ikke, imod Grundtvigs Ønske, vilde stadfæste Udkastet, som derfor, til Mynsters Græmmelse, blev henlagt.

Medens Kommissionen arbejdede, skrev Grundtvig følgende Artikel i Nordisk Kirke-Tidende 1840, Nr. 43, for den 15. November.

I veed, at Hedningernes Fyrster beherske, og de Store overvælde dem, men saaledes maa det ikke være med Eder, men hvem der vil være Stor iblandt Eder, skal være Eders Tjener, og hvem der vil være den Ypperste iblandt Eder, skal være Eders Træl. Mathæi XX.

I Berlings-Avisen (Nr. 260) har jeg med Forundring seet, at 131, skriver eet hundrede og een og tredive, Præster, ovre fra Jylland, har fundet det passende at gjøre Alle vitterligt, ikke blot, at de ved Biskop Mynsters »Udkast til forandret Ritual og Alterbog« har følt sig grebne af den samme Dybhedens

Mit Frisprog

Klarhedens, Sandhedens christelige Aand, der saa ofte har tiltalt dem fra hans Prædikestol og Oybyggelsesskrifter; men ogsaa, at de ikke uden »saaret Følelse« kunde læse »navnligen Grundtvigs Frisprog.« Saamange Præster paa een Plet skulde, synes mig, dog vide, at naar man offenlig vil bedømme to Bøger, der staae i en saadan Modsætning til hinanden, som Biskop Mynsters Forslag til en »Forordnet« Alterbog og til et ufravigeligt Kirke-Ritual, og mit »Frisprog,« da er det meget ubetimeligt at tale om sine Følelser, som man selv paa Prædikestolen kun skal tale efter og ei tale om, og at naar 131 Præster ei kan eller vil sige andet om »Grundtvigs Frisprog« end at det har saaret deres Hjerte, da kan de derved i det Høieste saare Grundtvigs og hans Venners Hjerte, uden at deres Læsere deraf engang lære, hvad der egenlig har saaret de mange Jydske Præsters Hjerter paa eengang, end sige da, om det er Frisprogets eller Hjerternes egen Skyld.

Var nu endda bemeldte Frisprog en ligesaadan kortvillig Hjerte-Udgydelse om mine Følelser ved at læse Hr. Biskop Mynsters Forslag, da havde jeg i det Mindste Intet at klage, men Læsere maatte kun beklage sig over, at 131 Præster ei havde Andet at sige offenlig i en saa vigtig Sag, der angaaer hele det Danske Folk, eller havde dog ikke saamegen Takt at tie med deres Følelser, hvor de hverken havde Noget at bestille eller kunde hos fornuftige Folk vække mere end et Smil. Nu er derimod mit Frisprog en Bog paa ti Ark, hvori jeg med Flid, og med det modneste Overlæg, jeg kunde bruge, har ordenlig gien nemgaaet hele Indholden af den ny Kirke-Lov, Hr. Biskoppen foreslog til bogstavelig Efterlevelse i hele Landet, og stræbt ikke blot at vise, hvormeget der med Grund lader sig indvende mod de enkelte Forslag, men først og sidst at vise, at den Danske Stats-Kirke og det Danske Folk meget maatte frabede sig en saadan Aands-Træidom og en saadan Hjerte-Pine, som det vilde være bogstavelig at efterleve en saadan ny Kirke-Lov. Og naar nu 131 Præster slaae sig sammen, for at vise hele Danmark deres Misbilligelse af denne Bog, men sige kun, at de ikke uden saaret Følelse har kunnet læse den, da veed jeg rigtig ikke om man helst skal læse eller græde over et saa løierligt Indfald og en saa stor Anmasselse. Paa den ene Side maa det nemlig være alle Frisprogets opmærksomme Læsere klart, at den Bog er hverken skrevet for at saare eller læge Hjerter, men for at oplyse Hoveder om hvad det i vore Dage har at betyde med en saakaldt